

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

1^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 24 Ιανουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος, Αικατερίνη Ζερβού, Μέλος-Εισηγήτρια και Αθηνά Μπουζιούρη, Μέλος.

-Για να εξετάσει την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 16.12.2024 και Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1850/17.12.2024 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και το διακριτικό τίτλο «...» (στο εξής «η προσφεύγουσα») που εδρεύει στον ..., οδός ... και εκπροσωπείται νόμιμα.

ΚΑΤΑ

-Του ... (...) (στο εξής «η αναθέτουσα αρχή») που εκπροσωπείται νόμιμα.

=====

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα ζητά να ακυρωθεί η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής, η οποία ελήφθη κατά την ...η/... .2024 Συνεδρίαση (Θέμα 4ο) και με την οποία αποφασίσθηκε η έγκριση του Πρακτικού ελέγχου δικαιολογητικών κατακύρωσης με αρ. πρωτοκ. .../... .2024 και η ανάδειξη του οικονομικού φορέα «...» ως οριστικού αναδόχου της σύμβασης καθώς και η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου με αριθμό .../... .2024 (Θέμα 1ο) που ενσωματώθηκε σε αυτήν.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο.

1. Για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο ποσού 1.494,00 ευρώ σύμφωνα με τα άρθρα 363 ν. 4412/2016 και 5 πδ 39/2017 και την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (κωδικός ηλεκτρονικού παραβόλου: ...).

2. Με τη Διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής, με αριθμό .../2024, προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός με αντικείμενο την ανάδειξη αναδόχου για την

Αριθμός Απόφασης : 183/2025

«...» συνολικής εκτιμώμενης αξίας ... ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Ως κριτήριο ανάθεσης ορίστηκε με τη Διακήρυξη αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς με βάση την τιμή και ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών η ...η .2024. Η Διακήρυξη αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις2024 (ΑΔΑΜ: ...) και στο ΕΣΗΔΗΣ, μέσω του οποίου διενεργείται ο διαγωνισμός με συστημικό α/α

3. Η προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 16.12.2025, η δε προσβαλλομένη κοινοποιήθηκε στους ενδιαφερόμενους διά μέσου της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις2024, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του πδ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε αυθημερόν στην ΕΑΔΗΣΥ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

4. Με την Πράξη του Προέδρου του 1ου Κλιμακίου με αριθμό .../2024 ορίστηκε η εισηγήτρια και η ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής και η αναθέτουσα αρχή κατέθεσε εμπρόθεσμα τις απόψεις της σχετικά με την προδικαστική προσφυγή στις 31.12.2024.

5. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 3 του πδ 39/2017 προβλέπεται ότι: *«Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».*

6. Η Διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις

Αριθμός Απόφασης : 183/2025

ΣΤΕ 2287/2022 σκ.15, 1647/2022 σκ.20, 1217/2018, σκ. 5, 2434/2017, σκ. 5, 1086/2015, σκ. 5, 4901/2014, σκ. 8, 2551/2013, 5022/2012, 2635/2009, ΕΑ ΣΤΕ 15/2021, 352/2016, 53/2011, 241/2020, Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224/2007, 78/2007, 19/2005 και αποφάσεις 7ου Τμ. Ε.Σ 539/2024, 2106/2021 κ.α.):

7. Με τον **πρώτο λόγο** της η προσφεύγουσα, με τους αναλυτικούς ισχυρισμούς που προβάλλει στην προσφυγή της, ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα κρίθηκε απορριπτέα η προσφορά της με την παρακάτω αιτιολογία: *«Κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών της εταιρείας ... η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η Επιχειρησιακή Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΣΣΕ) .../...-...-2024 που αναφέρει και επισύναψε η εταιρεία στην οικονομική της προσφορά, αφορά άλλο νομικό πρόσωπο με διαφορετικό ΑΦΜ και συγκεκριμένα την εταιρεία (ΑΦΜ ...). Η Επιτροπή έστειλε μέσω της λειτουργικότητας ΕΣΗΔΗΣ την υπ. αρ. .../...-...-2024 επιστολή διευκρινίσεων και η εταιρεία απάντησε με το υπ. αρ .../...-...-2024 έγγραφο, προσκομίζοντας την υπ. αρ. .../...-...-2021 επιχειρησιακή σύμβαση. Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψιν τα αναγραφόμενα στο απαντητικό έγγραφο του οικονομικού φορέα, την παράγραφο 2.4.4 της Διακήρυξης, το Παράρτημα Ι σελ 57 που αναφέρει ότι «Στην προσφορά οι διαγωνιζόμενοι οφείλουν (βάσει του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010) να αναφέρουν (επί ποινή αποκλεισμού) εκτός των άλλων , τα εξής : α) Τον αριθμό των εργαζομένων β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά.» και την σελ. 58 του Παραρτήματος Ι που αναφέρει «Επιπροσθέτως, οφείλουν να επισυνάψουν στην προσφορά τους αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι», απορρίπτει την οικονομική προσφορά της εταιρείας ..., επειδή δεν συμπεριέλαβε απαραίτητο και επί ποινή αποκλεισμού δικαιολογητικό». Σχετικά με τον παραπάνω λόγο προσφυγής και μετά τον έλεγχο του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης λεκτέα τα εξής:*

8. Στον όρο 2.4.4 της Διακήρυξης με τίτλο «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών»

προβλέπεται μεταξύ άλλων ότι «*Επιπροσθέτως, (οι οικονομικοί φορείς) οφείλουν να επισυνάψουν στην προσφορά τους αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι*». Η προσφεύγουσα «...» κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της κατέθεσε το ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «Οικονομική ...pdf», στο οποίο έχει περιλάβει και τον απαιτούμενο Πίνακα με τα στοιχεία του άρθρου 68 του ν. 3863/2010. Στον Πίνακα αυτόν αναφέρει ότι οι εργαζόμενοί της υπάγονται στην Συλλογική Σύμβαση Εργασίας με αριθμό .../... .2024.

9. Όμως, στο φάκελο της προσφοράς της η προσφεύγουσα κατέθεσε την «ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ» με ημερομηνία υπογραφής2024 μεταξύ της εταιρείας «...» (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «...»), η οποία δεν συμπίπτει με την προσφεύγουσα και συμμετέχουσα στο διαγωνισμό «...», καθώς έχει διαφορετική επωνυμία και διαφορετικό ΑΜΦ (... , ενώ η «...» είχε ΑΦΜ ...). Επίσης, η πιο πάνω ΣΣΕ, όπως σε αυτήν αναφέρεται, αποτελεί τροποποίηση της «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ» με ημερομηνία2024 (.../... .2024) η οποία, σε κάθε περίπτωση, δεν συμπίπτει με τη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας με αριθμό .../... .2024, στην οποία δήλωσε η προσφεύγουσα στην οικονομική της προσφορά ότι υπάγονται οι εργαζόμενοί της. Τέλος, στο ίδιο ηλεκτρονικό αρχείο περιλαμβάνεται και η «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ με ημερομηνία2021, μεταξύ της εταιρείας «...» και των εργαζομένων της, η οποία αφορά μεν την προσφεύγουσα εταιρεία, ωστόσο δεν αποτελεί την ΕΣΣ με αριθμό .../... .2024, στην οποία δήλωσε στην οικονομική της προσφορά ότι υπάγονται οι εργαζόμενοί της.

10. Η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνοντας την παραπάνω αναντιστοιχία, απέστειλε προς την προσφεύγουσα στις 29.08.2024 δια μέσου του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού αίτημα παροχής διευκρινίσεων με βάση τα οριζόμενα στο άρθρο 102 του ν. 4412/2016 (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «...») με το ακόλουθο περιεχόμενο: «*Η Επιτροπή του ανοιχτού διαγωνισμού Νο ...η / 2024 σχετικά με την παροχή ... των ..., κατά το στάδιο της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών της εταιρείας σας, διαπίστωσε ότι η Συλλογική Σύμβαση Εργασίας που επισυνάψατε στην προσφορά σας αναφέρεται σε άλλο νομικό*

πρόσωπο ... με ΑΦΜ Παρακαλούμε εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την παρούσα κοινοποίηση, να δώσετε διευκρινίσεις για τη σχέση της εταιρείας σας με το νομικό αυτό πρόσωπο και την συλλογική σύμβαση εργασίας που εφαρμόζετε».

11. Η προσφεύγουσα ανταποκρίθηκε στο παραπάνω αίτημα της αναθέτουσας αρχής στις 06.09.2024 αποστέλλοντας το ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «...», στο οποίο αναφέρει τα εξής: «Η συμμετέχουσα εταιρεία μας ... στην προκείμενη διαγωνιστική διαδικασία υπέβαλε απόλυτα νόμιμες και σύμφωνες με τις επιταγές της εν θέματι διακήρυξης οικονομικές προσφορές στο σύνολο των Ωστόσο, όλως εκ παραδρομής ως διέγνωσε και η Επιτροπή του διαγωνισμού προσκόμισε την ΣΣΕ έτερου οικονομικού φορέα – νομικού προσώπου και δη της εταιρείας ... (ΑΦΜ ...). Στο σημείο αυτό αναφέρουμε ως προς την σχέση των δύο εταιρειών ότι τα δύο ως άνω νομικά πρόσωπα ανήκουν στον Όμιλο εταιρειών Πέραν τούτου τονίζουμε ότι έως σήμερα ουδεμία απόκλιση εντοπίζεται μεταξύ της ... και του νόμιμου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου που εφαρμόζεται για τους υπαλλήλους και εργατοτεχνίτες της χώρας (πρβλ. το υπ' αρ. 1974/29.03.2024 ΦΕΚ). Και τούτο καθόσον η εφαρμοζόμενη ΕΓΣΣΕ δεν περιλαμβάνει μισθολογικούς όρους ευνοϊκότερους του νόμιμου νομοθετημένου κατώτατου μισθού. Παράλληλα, ουδεμία απόκλιση μεταξύ του νόμιμου κατώτατου μισθού που εφαρμόζεται και αναφέρεται στην ΕΓΣΣΕ δύναται να συνάπτεται δια οιασδήποτε συναπτόμενης Επιχειρησιακής ΣΣΕ. Ως εκ τούτου, και λαμβάνοντας υπόψη ότι η εταιρεία μας στις οικονομικές της προσφορές στον εν εξελίξει διαγωνισμό έχει ρητώς μνημονεύσει ότι εφαρμόζει το ΦΕΚ με αριθμ. 1974/29.03.2024 ήτοι το κατώτατο μισθό και ημερομίσθιο ως ισχύει και που δεν αποκλίνει από την ΕΓΣΣΕ, ουδόλως δύναται να επηρεάσει το σύννομο της εκάστοτε υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς της η εκ παραδρομής και εκ του περισσού υποβληθείσα επιχειρησιακή ΣΣΕ. Άλλοις λόγοις ουδεμία απόκλιση υφίσταται ως προς το κρίσιμο πεδίο περί της αμοιβής του απασχολούμενου προσωπικού μας που δύναται να επηρεάσει ουσιωδώς την υποβληθείσα οικονομική μας προσφορά. Σε κάθε δε περίπτωση, σας προσκομίζουμε και την επιχειρησιακή ΣΣΕ που έχει νομίμως συνάψει και εφαρμόζει η συμμετέχουσα εταιρεία μας και η οποία συμφωνεί με την ΕΓΣΣΕ και ομοιάζει ως προς τις διατάξεις της με την έτερη υποβληθείσα ΕΣΣΕ της διακριτής εταιρείας του Ομίλου και ουδεμία παρέκκλιση

διαπιστώνεται μεταξύ αυτής και του νόμιμου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου». Στην παραπάνω διευκρινιστική επιστολή της η προσφεύγουσα επισύναψε και το ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «...», στο οποίο περιλαμβάνεται η «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ με ημερομηνία2021, μεταξύ της εταιρείας «...» και των εργαζομένων της, η είναι η ίδια με την ΣΣΕ που περιλαμβάνεται στο αρχικό υποβληθέν αρχείο της προσφοράς της προσφεύγουσας, η οποία όμως, όπως προαναφέρθηκε, αφορά μεν την προσφεύγουσα εταιρεία, ωστόσο δεν αποτελεί την ΕΣΣ με αριθμό .../... .2024, στην οποία δήλωσε στην οικονομική της προσφορά ότι υπάγονται οι εργαζόμενοί της.

12. Με βάση τα παραπάνω ορθά η αναθέτουσα αρχή έκρινε απορριπτέα την προσφορά της προσφεύγουσας. Και αυτό γιατί, όπως βάσιμα αναφέρει και στις απόψεις της, η προσφεύγουσα ακόμα και μετά την αποστολή του εγγράφου για την παροχή διευκρινίσεων υπέπεσε σε νέο σφάλμα σχετικά με την υποχρέωσή της να προσκομίσει τη συλλογική σύμβαση εργασίας, στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοί της, καθώς προσκόμισε μη ισχύουσα σύμβαση, ενώ αρχικά είχε ήδη υποβάλει σύμβαση που αφορούσε άλλο νομικό πρόσωπο. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή έχοντας ασκήσει και εξαντλήσει την αρμοδιότητα της για την συμπλήρωση της προσφοράς της προσφεύγουσας, ορθά τελικά απέρριψε αυτήν λόγω της μη προσήκουσας υποβολής της κατά τα οριζόμενα στον όρο 2.4.4 της Διακήρυξης. Μετά τα παραπάνω, ο **πρώτος λόγος** της προδικαστικής προσφυγής που αφορά την προσφορά της προσφεύγουσας **θα πρέπει να απορριφθεί** ως αβάσιμος.

13. Με τον **δεύτερο λόγο** η προσφεύγουσα στρέφεται κατά την προσφοράς της εταιρείας «...» και με το **πρώτο σκέλος** του προβαλλόμενου ισχυρισμού προβάλλει ότι εσφαλμένα κρίθηκαν αποδεκτά τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, που κατέθεσε, καθώς δεν αποδείχθηκε η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3. της Διακήρυξης.

14. Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η πιο πάνω εταιρεία δεν προσκόμισε, μεταξύ των δικαιολογητικών κατακύρωσης που κατέθεσε, ασφαλιστική ενημερότητα, η οποία να καλύπτει την ημερομηνία υποβολής της

Αριθμός Απόφασης : 183/2025

προσφοράς της, ήτοι την ...^η .2024, παρά μόνο το αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας με αριθμό πρωτ. .../...-...-2024 που καλύπτει το χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης, β. φορολογική ενημερότητα, η οποία να καλύπτει τόσο το χρονικό διάστημα υποβολής της προσφοράς της όσο και την ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης και γ. το απαιτούμενο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας για το χρόνο υποβολής της προσφοράς της. Ειδικά δε ως προς το τελευταίο ελλείπον πιστοποιητικό η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η υπεύθυνη δήλωση με ημερομηνία 11.10.2024, στην οποία αναφέρεται απλώς ότι η «...» έχει υποβάλλει την αίτηση με αριθμό .../...-...-2024 και θα το προσκομίσει, δεν επαρκεί. Επιπλέον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή έχει ήδη ασκήσει και εξαντλήσει την αρμοδιότητα της που απορρέει από το άρθρο 103 του ν. 4412/2016, καθώς έχει απευθύνει στις 08.11.2024 προς την «...» αίτημα για την προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων, στο οποίο η παραπάνω εταιρεία ανταποκρίθηκε στις 13.11.2024 και για το λόγο αυτό δεν μπορεί να κληθεί εκ νέου σε συμπλήρωση ελλειπόντων δικαιολογητικών κατακύρωσης. Σχετικά με τον παραπάνω ισχυρισμό της προσφεύγουσας λεκτέα τα εξής:

15. Στον όρο 2.2.9.2 της Διακήρυξης με τίτλο «Αποδεικτικά μέσα» προβλέπεται ότι *«Α. Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού κατ' άρθρο 2.2.3 και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τις παραγράφους 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα δικαιολογητικά του παρόντος. Η προσκόμιση των εν λόγω δικαιολογητικών γίνεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3.2 από τον προσωρινό ανάδοχο. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας (...). Β. 1. Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς προσκομίζουν αντίστοιχα τα δικαιολογητικά που αναφέρονται παρακάτω. Αν το αρμόδιο για την έκδοση των ανωτέρω κράτος-μέλος ή χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφα ή πιστοποιητικά ή όπου το έγγραφο ή τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3.1 και 2.2.3.2 περ. α' και β', καθώς και στην περ. β' της παραγράφου 2.2.3.4, τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά μπορεί να αντικαθίστανται*

από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους - μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας (...). Ειδικότερα οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν: α) για την παράγραφο 2.2.3.1 απόσπασμα του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμο έγγραφο που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και στα μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή στα πρόσωπα που έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην ως άνω παράγραφο 2.2.3.1, β) για την παράγραφο 2.2.3.2 πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, που να είναι εν ισχύ κατά το χρόνο υποβολής του, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται σε αυτό χρόνος ισχύος, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του. Ιδίως οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα προσκομίζουν: i) Για την απόδειξη της εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων της παραγράφου 2.2.3.2 περίπτωση (α) αποδεικτικό ενημερότητας εκδιδόμενο από την Α.Α.Δ.Ε. ii) Για την απόδειξη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης της παραγράφου 2.2.3.2 περίπτωση α' πιστοποιητικό εκδιδόμενο από τον e-ΕΦΚΑ (...) γ) για την παράγραφο 2.2.3.460 περίπτωση β' πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του. Ιδίως οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα προσκομίζουν: i) Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, από το οποίο προκύπτει ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό ή υπό αναγκαστική διαχείριση ή δικαστική εκκαθάριση ή ότι δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης. Για τις ΙΚΕ προσκομίζεται επιπλέον και πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η. περί μη έκδοσης

απόφασης λύσης ή κατάθεσης αίτησης λύσης του νομικού προσώπου, ενώ για τις ΕΠΕ προσκομίζεται επιπλέον πιστοποιητικό μεταβολών (...)».

16. Επίσης, όπως έχει κριθεί, ο διαγωνιζόμενος που ανακηρύσσεται προσωρινός ανάδοχος έχει την υποχρέωση να προσκομίσει, στο μεταγενέστερο αυτό στάδιο, αποδεικτικά στοιχεία για την συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων, τα οποία ανάγονται αφενός, στον χρόνο υποβολής της προσφοράς του και αφετέρου, στον χρόνο ανακήρυξής του σε προσωρινό ανάδοχο (βλ. ΣΤΕ Ολομ. 2325/2023).

17. Ακόμα, σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 4412/2016, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 43 του Ν. 4782/2021, υπό το πρίσμα της αποφυγής αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων από τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για τυπικούς λόγους που οφείλονται στην ελλιπή ή μη τυπικά προσήκουσα προσκόμιση των δικαιολογητικών του άρθρου 103, αλλά όχι στην πραγματική συνδρομή των λόγων αποκλεισμού του οικονομικού φορέα από τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης, **η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται**, εφόσον τα δικαιολογητικά που προσκομίζονται από τον προσωρινό ανάδοχο παρουσιάζουν ελλείψεις ή εφόσον αυτά δεν προσκομισθούν, να καλέσει τον προσωρινό ανάδοχο σε παροχή διευκρινίσεων των ήδη υποβληθέντων δικαιολογητικών και σε συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων δικαιολογητικών. Μόνον εφόσον έχει προηγηθεί η προσήκουσα, κατά τα παραπάνω, κλήση του προσωρινού αναδόχου από την αναθέτουσα αρχή και η εξέταση της συμμόρφωσης του οικονομικού φορέα προς αυτήν, μπορεί η τελευταία να προβεί στην απόρριψη των δικαιολογητικών κατακύρωσης λόγω ελλείψεων που δεν θεραπεύτηκαν κατά τη διαδικασία αυτή (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 37/2021, σκ. 19, 29/2019, σκ. 11, ΔΕφΠειρ Ν60/2021, σκ. 13). Περαιτέρω, η ΕΑΔΗΣΥ, όταν εξετάζει διαφορά επί κατακυρωτικής απόφασης σχετικά με την πληρότητα και το περιεχόμενο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, οφείλει, στην περίπτωση που ακυρώσει την προσβαλλόμενη λόγω ελλείψεων ή ελαττωμάτων των, κατ' αρχήν αποδεχθέντων, από τον αναθέτοντα φορέα δικαιολογητικών κατακύρωσης, **να αναπέμψει την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή**, προκειμένου να εκπληρώσει προηγουμένως την παραπάνω διαδικαστική υποχρέωσή της, ήτοι να καλέσει τον προσωρινό ανάδοχο προς υποβολή των επίμαχων δικαιολογητικών και να

Αριθμός Απόφασης : 183/2025

εξετάσει τη συμμόρφωση του οικονομικού φορέα προς την πρόσκληση αυτή (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 37/2021, σκ. 21, ΔΕφΠειρ Ν60/2021, σκ. 14).

18. Στο φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, που κατέθεσε η εταιρεία «...» στις 11.10.2024, περιλαμβάνεται το αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας με αριθμό πρωτοκ. .../... .2024 (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «...»), με ημερομηνία έκδοσης2024 και ισχύ έως τις2024. Ακόμα, μεταξύ των δικαιολογητικών κατακύρωσης της «...» περιλαμβάνεται το αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας με ημερομηνία έκδοσης2024 και ισχύ έως2024 (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «...»). Τα παραπάνω έγγραφα όμως, όπως ορθά επισημαίνει η προσφεύγουσα, δεν ανάγονται στο χρόνο υποβολής της προσφοράς της πιο πάνω εταιρείας (... .2024), ούτε άλλωστε στο φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής της περιλαμβάνεται αποδεικτικό ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας ισχύον κατά το χρόνο αυτό. Τέλος, στο φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης της «...» περιλαμβάνεται το ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «...», το οποίο περιέχει υπεύθυνη δήλωσή της με το εξής περιεχόμενο *«Έχω υποβάλλει την με αρ.... /...-...-2024 αίτηση στο Πρωτοδικείο ... για την έκδοση Ενιαίου Πιστοποιητικού Δικαστικής Φερεγγυότητας, το οποίο μόλις εκδοθεί θα το προσκομίσω στην αναθέτουσα αρχή»*.

19. Όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα στην κρινόμενη περίπτωση το άρθρο 103 του ν. 4412/2016 έχει ήδη εφαρμοσθεί, καθώς η αναθέτουσα αρχή μετά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης από την «...» στις2024, απέστειλε κλήση προς την παραπάνω εταιρεία για να προσκομίσει συμπληρωματικά τα παρακάτω έγγραφα: 1. Ποινικό μητρώο όλων των μελών του Δ.Σ. της εταιρείας 2. Τις βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης των συμβάσεων που έχει υποβάλει, 3. Τον πίνακα προσωπικού Ε4 του Εργάνη για τα έτη 2021 – 2022 και 4. Υ.Δ. για τον μέσο ειδικό κύκλο εργασιών της εταιρείας, στο οποίο ανταποκρίθηκε η «...» στις 13.11.2024.

20. Ωστόσο, τα παραπάνω ελλείποντα έγγραφα (Ασφαλιστική και Φορολογική ενημερότητα για το χρόνο υποβολής της προσφοράς της «...» καθώς και Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας) δεν περιλαμβάνονται στην κλήση που

έχει ήδη απευθύνει η αναθέτουσα αρχή προς την εταιρεία αυτή. Συνεπώς, εφόσον για τα έγγραφα αυτά η αναθέτουσα αρχή δεν έχει ασκήσει την αρμοδιότητά της σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 4412/2016, ο **δεύτερος λόγος της προδικαστικής προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός** ως προς το **πρώτο σκέλος** του και η υπόθεση να αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή για την κλήση της «...» για την προσκόμιση των παραπάνω στοιχείων.

21. Με το **δεύτερο σκέλος** του κρινόμενου λόγου προσφυγής η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η «...» έχει ήδη απαντήσει αρνητικά στο ΕΕΕΣ που κατέθεσε κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της στο ερώτημα περί εάν θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν και συνεπώς ρητά δήλωσε αδυναμία προσκόμισης αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για το διάστημα της υποβολής της προσφοράς της. Σχετικά με τον παραπάνω ισχυρισμό της προσφεύγουσας λεκτέα τα εξής:

22. Κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της η «...» κατέθεσε το ΕΕΕΣ για τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «...»). Στο Μέρος II του ΕΕΕΣ και στο ερώτημα «*Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής - Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής];*» η πιο πάνω εταιρεία έδωσε αρνητική απάντηση, όπως επίσης αρνητική απάντηση έδωσε και στο ερώτημα «*Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;*».

23. Η θέσπιση και η υποχρεωτική χρήση του ΕΕΕΣ στον εκάστοτε διαγωνισμό ανάθεσης δημόσιας σύμβασης εξυπηρετεί, μεταξύ άλλων, το σκοπό παράκαμψης, κατά το στάδιο υποβολής και αξιολόγησης του συνόλου των προσφορών, της ανάγκης προσκόμισης από τους οικονομικούς φορείς σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής προκειμένου να αποφευχθεί διοικητικός φόρτος, τόσο για τις αναθέτουσες αρχές, όσο και για τους οικονομικούς φορείς. Ωστόσο, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να είναι σε θέση να αποδείξουν με τα κατάλληλα και απαιτούμενα στη Διακήρυξη έγγραφα, όσα δηλώνουν υπεύθυνα με το ΕΕΕΣ. Περαιτέρω, το ΕΕΕΣ, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 79 του ν. 4412/2016 συμπληρώνεται με βάση τον Εκτελεστικό Κανονισμό 2016/7 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις απαιτήσεις της εκάστοτε Διακήρυξης. Από τα οριζόμενα στον παραπάνω Εκτελεστικό Κανονισμό ως προς το Μέρος II.Α. προκύπτει ότι εφόσον ο οικονομικός φορέας απαντήσει αρνητικά στο ερώτημα αν είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο και εφόσον η Διακήρυξη απαιτεί να αποδεικνύει ότι είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος για την ανάληψη της υπό ανάθεση σύμβασης, τότε οφείλει να απαντήσει θετικά στο ερώτημα: *«Ο οικονομικός φορέας είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να την πάρει απευθείας, μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος διατίθεται αυτή δωρεάν;»*, έτσι ώστε να προαποδείξει την μη συνδρομή των σχετικών λόγων αποκλεισμού στο πρόσωπό του. Δηλαδή, το Μέρος αυτό του ΕΕΕΣ θέτει το αρχικό ερώτημα αν ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο προβλέποντας τη δυνατότητα απάντησης με «ΝΑΙ» ή «ΟΧΙ». Ανάλογα με την απάντηση που πρέπει να επιλέξει ο οικονομικός φορέας, το ΕΕΕΣ προβλέπει δύο ομάδες ερωτήσεων. Η πρώτη περιλαμβάνει τέσσερις ερωτήσεις (συγκεκριμένα *«Αναφέρετε την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, κατά περίπτωση;»*, *«Εάν το πιστοποιητικό εγγραφής ή η πιστοποίηση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε;»*, *«Αναφέρετε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και κατά περίπτωση, την κατάταξη στον επίσημο κατάλογο»* και *«Η εγγραφή ή η πιστοποίηση καλύπτει όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής;»*) και απαντάται από τους οικονομικούς φορείς

που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο, ενώ η δεύτερη περιλαμβάνει μια μόνο ερώτηση και απαντάται από τους οικονομικούς φορείς που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο (*«Ο οικονομικός φορέας είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να την πάρει απευθείας, μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος διατίθεται αυτή δωρεάν»*). Αντίστροφα, στην περίπτωση κατά την οποία ο συμμετέχων οικονομικός φορέας δώσει θετική απάντηση στο ερώτημα περί της εγγραφής του σε επίσημο κατάλογο, τότε απαλλάσσεται από την υποχρέωση να απαντήσει στο ερώτημα περί της δυνατότητάς του να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων.

24. Στην προκειμένη περίπτωση, ο οικονομικός φορέας «...» απάντησε με αρνητικά, όπως προαναφέρθηκε, στο ερώτημα του ΕΕΕΣ *«Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;»*, ωστόσο, το γεγονός ότι η πιο πάνω εταιρεία παρέλειψε να απαντήσει στο ερώτημα αυτό δεν συνιστά πλημμέλεια της προσφοράς της. Και αυτό γιατί στο Μέρος ΙΙΙ του ΕΕΕΣ «Λόγοι Αποκλεισμού» και στο πεδίο Β' «Λόγοι που σχετίζονται με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης» στα ερωτήματα *«Καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης: Καταβολή φόρων - Ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή φόρων, τόσο στη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης;»* και *«Καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης - Ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, τόσο στη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης;»* η εταιρεία «...» έδωσε αρνητική απάντηση. Συνεπώς, δεσμεύθηκε για την προσκόμιση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας και προαπέδειξε τη μη συνδρομή

Αριθμός Απόφασης : 183/2025

του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.2. περ. α' και β' της Διακήρυξης με τη δήλωσή του στο ειδικό προς αυτό Μέρος ΙΙΙ του ΕΕΕΣ «Λόγοι Αποκλεισμού» και άρα προκύπτει τελικά από την προσφορά του η δέσμευσή του περί του ότι παρίσταται φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος και ότι είναι σε θέση να αποδείξει αυτό με τα απαιτούμενα έγγραφα (βλ. και ΣΤΕ ΕΑ 212/2021 σκ. 10). Κατά συνέπεια, ο **δεύτερος λόγος** της προδικαστικής προσφυγής **θα πρέπει να απορριφθεί ως προς το δεύτερο σκέλος του.**

25. Κατόπιν των παραπάνω σκέψεων, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να επιστραφεί το κατατεθέν παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

- 1.** Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.
- 2.** Ακυρώνει την προσβαλλόμενη κατά το μέρος αυτής με το οποίο έγιναν δεκτά τα δικαιολογητικά κατακύρωσης της εταιρείας «...» χωρίς την προηγούμενη κλήση της σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 4412/2016.
- 3.** Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 24 Ιανουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2025 στην Αθήνα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΧΑΡΙΤΟΥ